

dr hab. Agata Tyburska
Tytuł, stopień, imię i nazwisko
Akademia Policji w Szczytnie
Uczelnia

Szczytno, dnia 2 sierpnia 2025 r.
Miejscowość, data

Recenzja rozprawy doktorskiej

mgra Dariusza Maciejewskiego

(tytuł, stopień, imię i nazwisko kandydata)

na temat: *Koncepcja zapewnienia bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych na poziomie powiatu w sytuacjach kryzysowych*

(temat rozprawy doktorskiej)

w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie: nauki społeczne;

w dyscyplinie: nauki o bezpieczeństwie

Forma rozprawy: praca pisemna

Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia przesłanki, o której mowa w art. 187 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021 r., poz. 478) dotyczącej przedmiotu rozprawy

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska Pana mgra Dariusza Maciejewskiego poświęcona została zagadnieniom zapewnienia bezpieczeństwa imprez sportowych – jednak, co podkreśla Autor już w samym tytule pracy – mających charakter niemasowy, a więc takich, które nie wpisują się w system wymagań i nakazów wynikających bezpośrednio z *Ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych* (Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 616)). Już we Wstępie dysertacji Autor określił, że jej celem jest „nie tylko wzbogacenie wiedzy teoretycznej i praktycznej w obszarze zarządzania bezpieczeństwem sportowych imprez niemasowych poprzez zidentyfikowanie potencjalnych zagrożeń związanych z ich organizacją na poziomie powiatu, ale przede wszystkim wypracowanie nowych rozwiązań w tym zakresie” (s.14).

W konsekwencji główna aktywność badawcza Doktoranta skierowana została na przygotowanie - uzasadnionej naukowo - koncepcji systemu dającego gwarancję poprawy bezpieczeństwa imprez sportowych, które nie spełniają kryteriów wynikających z wymienionej wyżej ustawy, a jednocześnie generują sytuacje niebezpieczne dla życia i zdrowia ludzi oraz mienia w znacznych rozmiarach. Prowadząc badania Doktorant odniósł się do imprez sportowych niemasowych, organizowanych na poziomie powiatu, ponieważ jak sam zaznacza w dysertacji – tego typu imprez z roku na rok przybywa (Tabela 1, s. 22), a „dysproporcja pomiędzy organizowanymi imprezami sportowymi mającymi status imprezy masowej, a imprezami sportowymi niemającymi tego statusu jest bardzo duża” (s.20).

Zgadzam się również z Autorem, że liczba zdarzeń związanych z organizacją imprez sportowych o charakterze niemasowym, wymagających interwencji policji jest znacząca, a brak danych „na temat liczby sportowych imprez niemasowych odbywających się na terenie kraju oraz związanych z nimi zagrożeń” (s.21) utrudnia szybkie i skuteczne działania policji i innych służb pogłębiając powstałą sytuację kryzysową oraz burząc zaufanie społeczeństwa do instytucji i podmiotów stojących na straży bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, że podjęcie badań ukierunkowanych na wypracowanie naukowych podstaw umożliwiających przygotowanie optymalnych rozwiązań, w tym regulacji prawnych, pożądanym wymagań organizacyjnych i technicznych mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa zarówno uczestnikom tego typu imprez sportowych, jak również osobom postronnym, stanowi cenny wkład zarówno w rozwój dyscypliny, jak również odgrywa znaczącą rolę w procesie usprawnienia działania Policji i innych służb zaangażowanych w ograniczanie skutków zaistniałych incydentów i innych zdarzeń kryzysowych.

W opracowanej recenzji oceniony zostanie stopień realizacji przez mgra Dariusza Maciejewskiego wymagań stawianych pracom doktorskim w art. 187 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.), który w ust. 2 podkreśla następujące elementy:

- a) rozprawa doktorska ma stanowić „oryginalne rozwiązanie problemu naukowego” lub też
- b) rozprawa doktorska ma stanowić „oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej”.

Biorąc pod uwagę powyższe wymagania, w ocenie pracy doktorskiej Pana mgra Dariusza Maciejewskiego uwzględnione zostały następujące elementy:

1. Ocena oryginalnego rozwiązania problemu badawczego.
2. Ocena ogólnej wiedzy teoretycznej Autora w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie.
3. Ocena umiejętności Autora dysertacji do prowadzenia samodzielnych badań naukowych.

Przeprowadzając ocenę przedstawionej rozprawy doktorskiej uwzględniono zatem takie elementy, jak wybór tematyki oraz jej znaczenie w kontekście rozwoju nauk o bezpieczeństwie, sposób formułowania celu pracy oraz przedmiotu badań, zbudowane przez Doktoranta problemy i hipotezy badawcze, zastosowane metody, techniki narzędzia badawcze, a także merytoryczny aspekt pracy oraz sposób formułowania wniosków.

1. Stwierdzenie spełnienia albo braku spełnienia oryginalnego rozwiązania problemu naukowego

Tytuł rozprawy doktorskiej wskazuje, że Autor stosując odpowiednie metody, techniki i narzędzia badawcze – charakterystyczne dla nauk o bezpieczeństwie - dokona naukowej diagnozy sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi oraz mieniu w znacznych rozmiarach - w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych - będących następstwem niezgodnych z prawem aktywności osób przed, w czasie oraz bezpośrednio po zakończeniu imprezy sportowej o charakterze niemasowym, a zatem nie uregulowanych Ustawą z dnia 20 marca 2009 r. *o bezpieczeństwie imprez masowych* (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 616). Założono również, że w efekcie prowadzonych badań zbudowana zostanie autorska koncepcja systemu bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych oraz określone zostaną możliwości zaimplementowania wypracowanych rozwiązań na poziomie powiatu w kontekście funkcjonującego w Polsce systemu zarządzania kryzysowego.

Już we Wstępie pracy Autor krótko scharakteryzował sytuację problemową oraz podkreślił i szczegółowo uzasadnił potrzebę odpowiedniego uporządkowania i uregulowania organizacji imprez sportowych o niemasowym charakterze, których z roku na rok przybywa i praktycznie zarówno Policja, jak i inne służby odpowiadające za bezpieczeństwo na terenie powiatu – nie dysponują pełną wiedzą na temat ich liczby oraz osób biorących w nich udział. Brak niezbędnych informacji co do organizowanych imprez

sportowych niemasowych, zbyt późny lub okrojonych dostęp do prognozowanych ryzyk wynikających z charakteru imprezy może prowadzić do powstania sytuacji kryzysowych wymagających zaangażowania w bardzo krótkim czasie znacznych sił i środków policyjnych oraz innych wyspecjalizowanych służb i straży. W tej sytuacji zgodzić się należy z Doktorantem, że w większości przypadków zabezpieczeń sportowych imprez niemasowych nie są realizowane zadania wynikające z dwóch pierwszych faz - charakterystycznych dla zarządzania kryzysowego - tzn. fazy zapobiegania i fazy przygotowania, a „znaczna liczba tych imprez jest zabezpieczana w sytuacji zaistnienia zagrożenia lub już zaistniałej sytuacji kryzysowej” (s. 21). Stąd też przyjęty przez Doktoranta cel i przedmiot badań jest w pełni uzasadniony, a zbudowana koncepcja systemu bezpieczeństwa imprez sportowych o charakterze niemasowym to autorskie i oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, którego efekty mają również nieoceniony walor praktyczny.

Wymagania stawiane rozprawom doktorskim w zakresie oryginalnego rozwiązania problemu naukowego wskazują na potrzebę poddania ocenie warsztatu metodycznego przyjętego przez Autora, w tym formułowania głównego problemu badawczego, problemów szczegółowych i przyjętych hipotez. We wskazanej dysertacji główny problem badawczy został sformułowany w postaci pytania „Jak zapewnić wyższy poziom bezpieczeństwa uczestników sportowych imprez niemasowych na poziomie powiatu w sytuacjach kryzysowych oraz usprawnić współdziałanie podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w ramach tzw. „siatki bezpieczeństwa”? (s. 24). Z kolei hipoteza główna określona została jako założenie, iż „Na poprawę poziomu bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych na poziomie powiatowym w sytuacjach kryzysowych mają wpływ odpowiednie regulacje formalno-prawne rozwiązania o charakterze strukturalno-organizacyjnym, a także kompetencje instytucji odpowiedzialnych za zarządzanie bezpieczeństwem tych imprez” (s. 27). Zarówno w przypadku formułowanego problemu badawczego, jak również zbudowanej hipotezy Doktorant używa sformułowania „poziom” bezpieczeństwa. W mojej ocenie użycie takiego sformułowania wymagałoby zdiagnozowania (oznaczenia) poziomów bezpieczeństwa w kontekście imprez sportowych o charakterze niemasowym, diagnozę i oznaczenie poziomu zastanego i wskazanie (oznaczenie) pożądanego poziomu bezpieczeństwa jako oczekiwanego (zwiększonego) w efekcie zastosowania rozwiązań zaproponowanych w opracowanej koncepcji. Z uwagi, że w dysertacji nie wyznaczono i nie skategoryzowano „poziomów” bezpieczeństwa proponuję skorygowanie sformułowania głównego problemu badawczego oraz przyjętej

hipotezy. Kolejna uwaga dotyczy samej istoty zbudowanej hipotezy głównej, która nie odnosi się bezpośrednio i jednoznacznie do pytania sformułowanego jako główny problem badawczy: „Jak zapewnić wyższy poziom bezpieczeństwa ...?”, a właściwie jedynie „dotyka” kluczowych aspektów sformułowanego pytania przyjmując formę założenia: „Na poprawę poziomu bezpieczeństwa (...) mają wpływ (...)”, co jest sprawą oczywistą - nie wymagającą udowodnienia. Z tego też względu – w mojej ocenie – należy dokonać korekty sformułowania hipotezy głównej. Podobne uwagi dotyczą hipotez szczegółowych nr 2 i nr 3.

W trakcie obrony rozprawy doktorskiej oczekuję od Doktoranta wyjaśnienia czym jest hipoteza badawcza i w jaki sposób powinna być formułowana, a także propozycji korekty przyjętego w dysertacji sformułowania.

Aby osiągnąć założony cel badań Autor zastosował metody, techniki i narzędzia badawcze charakterystyczne dla nauk społecznych, częstokroć wykorzystywane przez badaczy prowadzących swoją aktywność naukową w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie. W efekcie prowadzonych badań, przy wykorzystaniu odpowiednich metod, technik i narzędzi badawczych, Doktorant zbudował oryginalną koncepcję usprawnienia funkcjonującego w Polsce systemu bezpieczeństwa w odniesieniu do zagrożeń związanych z imprezami sportowymi o charakterze niemassowym organizowanymi na poziomie powiatu. W zbudowanej koncepcji uwzględnił dwa warianty: pierwszy wariant opiera się na dokonaniu korekt w obowiązujących dotychczas unormowaniach prawnych i wynikających z tego zmian organizacyjnych, drugi zaś wariant stanowi propozycję wprowadzenia nowych rozwiązań prawnych i organizacyjnych z wykorzystaniem doświadczeń i dobrych praktyk stosowanych w innych państwach ale w odniesieniu do realiów systemu zarządzania kryzysowego prowadzonego w Polsce na poziomie powiatu.

Podsumowując należy stwierdzić, że pomimo wskazanych uwag, przyjęty przez Doktoranta proces badawczy przeprowadzony został prawidłowo, a zastosowane metody, techniki, narzędzia badawcze pozwoliły na zebranie cennego materiału i na tej podstawie zbudowanie oryginalnej koncepcji poprawy bezpieczeństwa imprez sportowych o charakterze niemassowym na poziomie powiatu, a tym samym zwiększenia bezpieczeństwa osób oraz mienia. Przeprowadzony proces badawczy, zbudowana koncepcja, formułowane wnioski, które są oryginalne i uzasadnione naukowo, wskazują na spełnienie przez Autora dysertacji wymogu oryginalnego rozwiązania problemu badawczego.

Uwzględniając powyższe stwierdzam, że przedłożona do recenzji dysertacja mgra Dariusza Maciejewskiego zawiera oryginalne rozwiązanie problemu naukowego.

2. Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania ogólnej wiedzy teoretycznej w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie

Ustalenie posiadania albo braku posiadania ogólnej wiedzy teoretycznej w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie przeprowadzono na podstawie szczegółowej analizy treści dysertacji przedstawiającej wyniki przeprowadzonych badań. Przeprowadzona analiza służyła diagnozie stanu faktycznego i stwierdzeniu, czy Doktorant opanował kompleksową wiedzę pozwalającą mu na właściwe rozumienie pojęć, teorii oraz koncepcji stanowiących podstawę nauk o bezpieczeństwie, a także czy nabył umiejętność krytycznej analizy dorobku naukowego zgromadzonego w ramach dyscypliny, jak również materiału zebranego w ramach prowadzonych badań własnych oraz ich właściwej interpretacji.

Oceniana praca składa się ze streszczenia, wykazu używanych skrótów, wstępu, sześciu głównych rozdziałów zawierających podrozdziały oraz z zakończenia. Każdy główny rozdział (od drugiego do szóstego) zakończony jest wnioskami. W zakończeniu dysertacji zamieszczono kluczowe wyniki zawierające odniesienia do sformułowanych problemów badawczych i postawionych hipotez. Na końcu pracy zamieszczona została bibliografia, spis tabel, rysunków oraz załączniki (m.in. wzór arkusza wywiadu eksperckiego, sprawozdania z debat). Do merytorycznej części dysertacji Autor dołączył *Suplement* jako dodatkowy materiał zawierający regulaminy przykładowych rozgrywek piłkarskich niebędących imprezą masową, a przyjętych uchwałami organizacji sportowych, a także wydruki wypełnionych przez ekspertów formularzy.

Poszczególne rozdziały ułożone zostały w spójną, logiczną całość i uporządkowane w przemyślany sposób – od ogółu do szczegółu, zgodnie z ogólnie przyjętym porządkiem w tego typu pracach: sytuacja problemowa, zastany stan wiedzy, metodyka badań, teoretyczne aspekty podjętego problemu, prezentacja przeprowadzonych badań, wyniki z przeprowadzonych badań, w tym zbudowana koncepcja, możliwości zaimplementowania zbudowanej koncepcji oraz wnioski końcowe będące efektem zweryfikowanych hipotez.

Szczegółowa analiza zawartości pracy pozwala na stwierdzenie, że Autor posiada bogatą wiedzę teoretyczną w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, właściwie korzysta z systemu pojęć, rozumie i w sposób prawidłowy wykorzystuje uznane klasyfikacje i typologie. Wartym podkreślenia jest również umiejętne wykorzystywanie przez Autora doświadczeń zebranych

podczas służby w policji i doświadczeń wynikających ze współpracy z samorządem, organizatorami imprez sportowych o charakterze masowym i niemasowym, klubami sportowymi i innymi podmiotami zaangażowanymi w działania wynikające z potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa podczas rozgrywek sportowych. Doświadczenia zebrane podczas pracy zawodowej pozwoliły Doktorantowi również na precyzyjne zdiagnozowanie sytuacji problemowej, a wykształcone umiejętności badawcze – na wypełnienie luki i zaproponowanie naukowo uzasadnionych rozwiązań poprawy systemu bezpieczeństwa niemasowych imprez sportowych na poziomie powiatu.

W przygotowanej dysertacji ujęta została problematyka związana z teoretycznymi uwarunkowaniami bezpieczeństwa sportowych imprez o niemasowym charakterze (rozdział drugi), a także przedstawiono regulacje prawne dotyczące imprez sportowych przyjęte w Unii Europejskiej oraz w wybranych państwach (Niemcy, Czechy i Słowacja) (rozdział trzeci). Z zainteresowaniem zapoznałam się z rozwiązaniami przyjętymi w wybranych państwach choć wydaje się, że warto byłoby skorzystać również z doświadczeń Wielkiej Brytanii, która choć obecnie poza Unią Europejską, tym niemniej po latach gromadzenia doświadczeń z agresywnymi pseudokibicami - zbudowała rozwiązania systemowe, które skutecznie ograniczają niezgodne z prawem działania osób zakłócających przebieg imprez sportowych. Może zatem warto byłoby przedstawić również skuteczne rozwiązania funkcjonujące w państwach spoza Unii Europejskiej, które perfekcyjnie ograniczyły przestępczość pseudokibiców. Pomimo tej drobnej uwagi, istotne z punktu widzenia nauki są wnioski kończące rozdział trzeci, a zawierające oprócz wskazania pozytywnych elementów funkcjonujących w Polsce rozwiązań również wskazówki dotyczące ewentualnych udoskonaleń w polskim systemie prawnym i organizacyjnym.

Interesujące z punktu widzenia zakładanego celu głównego badań i celów szczegółowych są treści zawarte w rozdziale czwartym, piątym i szóstym dysertacji. W rozdziale czwartym Doktorant weryfikował przyjęte hipotezy wykorzystując w tym celu opinie ekspertów zgromadzone podczas wywiadu eksperckiego. Ocenie 29 ekspertów poddał - w tej części - m.in. rozwiązania prawne, środki bezpieczeństwa, wymogi techniczne i medyczne związane z niemasowymi imprezami sportowymi. Dodatkowo eksperci podzielili się z Doktorantem swoimi spostrzeżeniami w zakresie proponowanych rozwiązań, które udoskonalibyby istniejące unormowania prawne, rozwiązania organizacyjne i infrastrukturalne służące poprawie bezpieczeństwa podczas tego typu imprez. Warto w tym miejscu podkreślić, że z uwagi na powiązanie przez Doktoranta systemu bezpieczeństwa (...) z systemem

zarządzania kryzysowego na poziomie powiatu – trafnie dobrana została grupa ekspertów i właściwie wykorzystany został zebrany materiał badawczy.

W rozdziale piątym Doktorant zaprezentował opracowaną przez siebie koncepcję systemu bezpieczeństwa sportowych imprez niemasowych w zarządzaniu kryzysowym prowadzonym na poziomie powiatu. Zbudowana przez Doktoranta koncepcja oparta została na materiale badawczym zebrany od ekspertów, a także materiałach zgromadzonych podczas debat poświęconych bezpieczeństwu niemasowych imprez sportowych. Nie bez znaczenia dla opracowanej – autorskiej koncepcji były również wnioski z analiz danych statystycznych dotyczących rozgrywek sportowych organizowanych na poziomie powiatu, regulaminów rozgrywek wybranych klubów piłkarskich, a także dogłębna znajomość Powiatowych Planów Zarządzania Kryzysowego oraz literatury przedmiotu, którą wykazał się Doktorant.

Budując wskazaną koncepcję Autor oparł ją na formule dwóch scenariuszy, z których jeden zawiera propozycje udoskonaleń aktualnego systemu bezpieczeństwa niemasowych imprez sportowych, na poziomie powiatu, drugi zaś zbudowanie nowych rozwiązań w oparciu o dotychczasowe, rodzime doświadczenia oraz doświadczenia wybranych państw.

W budowanej koncepcji dotyczącej bezpieczeństwa niemasowych imprez sportowych Doktorant podkreśla znaczenie proponowanych rozwiązań w kontekście faz zarządzania kryzysowego: zapobiegania, przygotowania, reagowania, odbudowy oraz budowanych siatek bezpieczeństwa, a także uwzględnianych w nich zagrożeń.

Interesującym elementem badań prowadzonych przez Doktoranta jest przeprowadzona przez niego diagnoza implementacji wypracowanej koncepcji zapewnienia bezpieczeństwa niemasowych imprez sportowych uwzględniającej potencjał organizacyjno-wykonawczy zarządzania kryzysowego funkcjonujący na poziomie powiatu. Wyniki przeprowadzonych badań Doktorant prezentuje w rozdziale szóstym dysertacji wskazując na skutki ewentualnego wdrożenia wypracowanej koncepcji uwzględniającej oba opracowane scenariusze. Analizując oba przedstawione scenariusze – nie odnalazłam jednoznacznej oceny Autora, który z proponowanych scenariuszy uważa za optymalny z punktu widzenia własnych doświadczeń oraz zebranych opinii eksperckich. Podczas obrony rozprawy doktorskiej chętnie wysłucham opinii Doktoranta na ten temat.

Ostateczne wnioski pozwalające na zaprezentowanie koncepcji budowanego systemu (...) i wynikających z niej korzyści wzmocnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego przedstawione zostały zarówno jako wnioski cząstkowe – w ramach weryfikowanych hipotez – jak również w części Podsumowanie.

Szczegółowa analiza zawartości dysertacji: wnikliwe badania literatury, aktów prawnych obowiązujących w Polsce i wybranych państwach, wyniki analizy regulaminów wybranych klubów sportowych, a także prezentacja przeprowadzonych badań sondażowych (wywiady eksperckie) wskazują na opanowanie zarówno ogólnej, jak również szczegółowej wiedzy z zakresu nauk o bezpieczeństwie.

Opracowane wnioski i zbudowana koncepcja uwzględniająca dwie propozycje rozwiązań poparte są zarówno wnikliwą analizą literatury, aktów prawnych, procedur i regulaminów, jak również opiniami ekspertów oraz uczestników debat. Przygotowana przez Autora dysertacji koncepcja bezpieczeństwa niemasowych imprez sportowych w kontekście zarządzania kryzysowego prowadzonego na poziomie powiatowym, sformułowane wnioski i rekomendacje wskazują jednoznacznie na opanowanie umiejętności zastosowania teorii w rozwiązywaniu praktycznego problemu, który Doktorant zdiagnozował gromadząc doświadczenia podczas służby w Policji.

Na uwagę zasługuje również znacząca liczba pozycji literatury, którą Doktorant poddał szczegółowej analizie i przywołał w opracowanej dysertacji w formie przypisów (100 pozycji zwartych stanowiących monografie, 29 artykułów naukowych, ponad 80 aktów prawnych oraz 87 pozycji odnoszących się do innych źródeł, w tym regulaminy klubów sportowych, dobre praktyki i informacje udostępnione w Internecie).

Podsumowując – mgr Dariusz Maciejewski wykazał się ogólną wiedzą teoretyczną charakterystyczną dla dyscypliny nauki o bezpieczeństwie

3. Stwierdzenie posiadania albo braku posiadania umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej

Umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej jest podstawowym wymogiem stawianym pracownikom naukowym. Opanowanie tej istotnej umiejętności umożliwia prawidłowe formułowanie celu badań, problemów badawczych, konstruowanie hipotez, optymalny dobór i zastosowanie metod, technik i narzędzi badawczych oraz – co istotne z punktu widzenia prowadzonego procesu badawczego - poprawne prowadzenie analiz pozyskanych materiałów, zgromadzonych danych, pozyskanych opinii i interpretacji uzyskanych wyników.

Przyjęta przez Autora metodyka prowadzenia badań opisana został w rozdziale pierwszym dysertacji (s. 17 – 41). W części tej wyróżniono zagadnienia określone jako: uzasadnienie potrzeby podjęcia badań, przedmiot i cel badań oraz problemy (główny

i szczegółowe) i hipotezy badawcze (główna i szczegółowe), a także metody, techniki i narzędzia badawcze. W części tej Doktorant zawarł również opis procesu prowadzonych badań oraz wskazał i uzasadnił przyjęte ograniczenia badawcze. W trakcie obrony prosiłabym Doktoranta na uzasadnienie przyjętych ograniczeń, ponieważ w przedstawionej dysertacji bardziej diagnozuję przyjęte rozwiązania organizacyjne procesu badawczego jako zdefiniowane ramy (zakres i obszar badań) aniżeli ograniczenia wynikłe z pojawiających się trudności w trakcie prowadzonych badań.

Część poświęconą uzasadnieniu prowadzenia badań – ich celowości – Autor wypełnił w pełnym zakresie, wskazując na istniejące luki i niejasności oraz ich znaczenie w kontekście zarówno osób biorących udział w imprezie o charakterze niemasowym, jak również służb i straży odpowiadających za bezpieczeństwo i porządek publiczny oraz sprawny przebieg zażegnywania zaistniałych sytuacji kryzysowych będących efektem błędów przy organizacji imprezy czy też w trakcie lub po jej zakończeniu.

Nie mam również uwag co do treści diagnozujących przedmiot i cel badań. Uwagi dotyczące formułowanych problemów i hipotez badawczych zawarłam w części pierwszej recenzji. Jeśli zaś chodzi o dobór metod, technik i narzędzi badawczych to z całym przekonaniem uważam, że zastosowany dobór pozwolił Autorowi na zweryfikowanie postawionych hipotez i osiągnięcie zakładanych celów badawczych oraz celu całej przedstawionej do oceny dysertacji. Należy jednocześnie podkreślić, że Doktorant oprócz typowych i charakterystycznych dla nauk o bezpieczeństwie metod badawczych (analiza literatury, analiza dokumentów, sondaż diagnostyczny (wywiad ekspercki) zastosował również inne metody służące zobiektywizowaniu uzyskanych wyników. Mam jednak uwagę co do określenia wywiadu eksperckiego jako metody badawczej. W mojej ocenie wywiad, w tym wywiad ekspercki jest techniką badawczą stosowaną w ramach metody sondażu diagnostycznego.

Mam również pytanie dotyczące treści zawartych w podrozdziale 1.4. *Zmienne zależne i niezależne oraz wskaźniki*. Proszę Doktoranta aby podczas obrony rozprawy doktorskiej wskazał w jakim zakresie wykazał zależność pomiędzy wyznaczonymi zmiennymi zależnymi i niezależnymi oraz czy zdiagnozował związek pomiędzy tymi zmiennymi, w jaki sposób oraz czy badał siłę związku pomiędzy wskazanymi zmiennymi i w jaki sposób. W Zakończeniu ani też we wnioskach częściowych dysertacji nie odnalazłam treści odnoszących się do tej części założeń metodycznych pracy.

Pomimo wskazanych uwag na podkreślenie zasługuje wkład Doktoranta w przygotowanie i opracowanie wyników uzyskanych z przeprowadzonych wywiadów i debat dotyczących bezpieczeństwa niemaszowych imprez sportowych.

Podsumowując – mając na uwadze opisany i zastosowany przez Doktoranta warsztat metodyczny, sposób weryfikacji hipotez oraz formułowane wnioski - stwierdzam, iż pomimo drobnych niedoskonałości, Autor wykazał się umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej oraz zaprezentował znaczny potencjał naukowy.

Podsumowanie

Mając na uwadze całość przygotowanej dysertacji, w tym sposób realizacji przyjętego celu rozprawy, określoną przez Autora metodykę prowadzenia badań, zbudowaną koncepcję poprawy bezpieczeństwa imprez sportowych nie mających masowego charakteru oraz możliwości implementacji proponowanych rozwiązań, a także sformułowane wnioski i rekomendacje, należy stwierdzić, że przedstawione wyniki mogą stanowić podstawę do udoskonalenia systemu bezpieczeństwa niemaszowych imprez sportowych i usprawnienia systemu zarządzania kryzysowego na poziomie powiatu.

Zastosowana procedura badawcza wskazuje na opanowanie przez Autora umiejętności prowadzenia badań naukowych. Przygotowaną rozprawę doktorską cechuje zarówno aspekt teoretyczny, jak i praktyczny, co wpływa na jej ostateczną ocenę. Zbudowana autorska koncepcja systemu bezpieczeństwa niemaszowych imprez sportowych, formułowane wnioski i rekomendacje jednoznacznie dowodzą, że Autor posiadał umiejętność wyprowadzania wniosków z przeprowadzonych badań i konstruowania rozwiązań w zakresie doskonalenia istniejącego systemu bezpieczeństwa. Dlatego też należy z całą stanowczością stwierdzić, że recenzowana praca stanowi interesujący materiał zarówno o charakterze naukowym, jak i praktycznym.

Końcowa konkluzja i ocena

Stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska Pana mgra Dariusza Maciejewskiego spełnia warunki określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. z 2021 r., poz. 478), ponieważ prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, wskazuje na opanowanie umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej oraz stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego lub rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej.

Biorąc powyższe pod uwagę - wnioskuję o dopuszczenie do publicznej obrony pracy
w obecnym jej kształcie.

Agata Tyburska

dr hab. Agata Tyburska